

Відгук
отримано 30.06.2025
Голова ради
спеціалізованої вченої
ради ДФ26.133.097
д. пед. наук, проф. Ляховий І.М.

Голові спеціалізованої вченої ради
ДФ26.133.097 у Київському столичному
університеті імені Бориса Грінченка
доктору педагогічних наук, професору,
професору кафедри фізичного виховання і
педагогіки спорту, Факультету здоров'я,
фізичного виховання і спорту, Київського
столичного університету
імені Бориса Грінченка
ЛЯХОВІЙ Інні Миколаївні

ВІДГУК

офіційного опонента **ЛІСЕНЧУКА Геннадія Анатолійовича**, доктора наук з фізичного виховання та спорту, професора, професора кафедри футболу Національного університету фізичного виховання і спорту України на дисертаційну роботу **Романюка Максима Валентиновича** на тему: **«Система відбору юних футболістів з урахуванням психологічних характеристик»**, подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 - Фізична культура і спорт.

Актуальність теми дисертації. Актуальність дисертаційної роботи Романюка Максима Валентиновича на тему «Система відбору юних футболістів з урахуванням психологічних характеристик» зумовлена нагальною потребою удосконалення підходів до формування спортивного резерву в сучасному футболі. З огляду на динамічний розвиток гри, підвищення вимог до функціональної, технічної та психологічної підготовленості спортсменів, особливого значення набуває проблема створення ефективної, науково обґрунтованої системи відбору, яка б забезпечувала комплексну оцінку потенціалу юних гравців.

На сьогоднішній день у практиці дитячо-юнацького футболу переважають традиційні селекційні критерії, що орієнтуються переважно на морфофункціональні показники та ігрову результативність. Однак сучасні наукові уявлення про багатофакторну природу спортивного успіху засвідчують необхідність включення до системи відбору також психологічних характеристик, зокрема мотиваційної сфери, особистісних рис, здатності до саморегуляції, рівня психоемоційної стабільності тощо. Саме на цьому аспекті акцентується увага у представленій дисертаційній роботі. Автор обґрунтував й розробив комплексний підхід щодо відбору юних футболістів з врахуванням психологічного профілю юного футболіста, що відповідає сучасним тенденціям індивідуалізації спортивної підготовки та переходу до більш гнучких і персоналізованих підходів до формування командного складу. Практична значущість дослідження підкріплюється запитами спортивних шкіл, академій та клубів щодо створення дієвих інструментів ідентифікації перспективних гравців на ранніх етапах спортивного шляху. Тематика й зміст дисертаційної роботи є актуальними як з позицій теоретико-методологічного розвитку спортивної науки, так і з точки зору практичного забезпечення якості відбору у вітчизняному футболі.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність та дотримання принципів академічної доброчесності. Зміст дисертаційної роботи Максима Валентиновича є логічно структурованим, науково обґрунтованим і послідовно викладеним відповідно до поставленої мети, завдань та гіпотези дослідження. У роботі чітко визначено теоретико-методологічні засади дослідження, проведено глибокий аналіз наукових джерел, окреслено сучасний стан проблеми, що свідчить про обізнаність автора з предметною галуззю та здатність до критичного осмислення літератури.

Дисертація містить усі необхідні структурні елементи: вступ, розділи з теоретичного та експериментального аналізу, узагальнення результатів, висновки і практичні рекомендації. Результати дослідження підтверджуються кількісними та якісними даними, що свідчить про завершеність наукової

праці та досягнення поставлених завдань. Робота має комплексний характер і є вагомим внеском у галузь спортивної психології та теорії відбору в ігрових видах спорту.

У першому розділі автор здійснив фундаментальний аналіз вітчизняного та європейського досвіду спортивного відбору, зокрема у футболі. Детально розглянуто специфіку селекції за ігровими амплуа, що є сучасним і доцільним підходом. Виокремлено психологічні характеристики як ключовий елемент системи відбору, що обґрунтовує необхідність їх урахування поряд із техніко-тактичними та антропометричними показниками. Узагальнення літературних джерел проведено на високому науковому рівні, що дозволило обґрунтувати власне дослідницьке бачення проблеми.

У другому розділі чітко подано логіку емпіричного дослідження. Ретельно описано методи: педагогічні, психологічні, експертні, відеоаналіз, а також методи математичної статистики. Важливо відзначити вдалу інтеграцію якісних і кількісних методик. Організаційна структура дослідження чітка, системна, з урахуванням етапності роботи.

Третій розділ демонструє глибокий аналітичний підхід. Особливо цінним є інтегральний аналіз техніко-тактичних і психологічних параметрів юних футболістів різного амплуа (U-14, U-15). Автор здійснює порівняння, визначає тенденції й статистично значущі залежності між рівнем ігрової ефективності та психологічними характеристиками.

У четвертому розділі представлено практичне втілення результатів дослідження. Створення та апробація алгоритму комплексного відбору свідчать про завершеність і прикладну спрямованість роботи. Особливо важливо, що враховано специфіку ігрового амплуа та адаптовано комплексний підхід до етапу попередньої базової підготовки. Показано результативність запропонованого підходу, що робить його цінним інструментом для фахівців.

П'ятий розділ містить систематизовані, практико-орієнтовані рекомендації щодо застосування запропонованої моделі у тренерській діяльності. Подано алгоритми, принципи, етапність оцінювання, які можуть бути використані в умовах ДЮСШ, академій, футбольних клубів. Висока прикладна цінність розділу підтверджує практичну реалізованість дослідження.

Щодо дотримання принципів академічної доброчесності, варто зазначити, що дисертація не містить фактів некоректного запозичення, порушень авторського права чи інших проявів академічної недоброчесності. Посилання на джерела є коректними, цитування здійснено відповідно до наукових стандартів. Емпіричні дані, що наводяться в роботі, мають ознаки самостійного збору та обробки, а виклад матеріалу свідчить про особисту наукову позицію здобувача.

У підсумку, зміст дисертації відповідає вимогам до кваліфікаційних наукових робіт, робота є завершеною, самостійною, виконаною з дотриманням норм академічної доброчесності.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. У дисертаційній роботі М. В. Романюка обґрунтовано комплексний підхід до відбору юних футболістів віком 13–15 років, який поєднує психодіагностичні та техніко-тактичні показники підготовленості спортсменів. Високий рівень наукової достовірності отриманих результатів забезпечується використанням сучасних методів багатокритеріального аналізу — PCA (метод головних компонент), АНР (метод аналізу ієрархій), CRITIC та VIKOR. Застосування зазначених алгоритмів дозволило об'єктивно визначити вагомість психологічних характеристик у структурі критеріїв спортивного відбору. Додаткова обґрунтованість висновків забезпечена використанням методів кореляційного аналізу, ієрархічної кластеризації та інтерпретації результатів відповідно до сучасних теоретичних положень спортивної науки.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що: уперше розроблено та апробовано інтегровану систему відбору юних футболістів, яка враховує комплекс техніко-технічних і психологічних характеристик з урахуванням специфіки ігрового амплуа; запропоновано новий підхід до оцінювання перспективності юного спортсмена шляхом поєднання класичних тестів і психометричних шкал із аналітичними методами прийняття рішень; визначено інформативність психологічних індикаторів у структурі прогнозування спортивної успішності; удосконалено методичні підходи до диференціації спортсменів у процесі багатокритеріального відбору у футболі; запропоновані результати мають потенціал інтеграції в інформаційно-аналітичні модулі систем підтримки тренерських рішень. Дисертаційна робота містить нові науково обґрунтовані положення, які істотно доповнюють сучасні уявлення про науково-методичне забезпечення системи спортивного відбору у футболі, особливо на етапі початкової спеціалізації.

Практична цінність результатів дисертаційної роботи.

Результати дисертаційного дослідження Романюка Максима Валентиновича становлять значну практичну цінність для сучасної системи підготовки юних футболістів. Запропонований автором, комплексний підхід інтегрує психологічні характеристики в єдину селекційну структуру, є науково обґрунтованим інструментом для оптимізації процесу формування спортивного резерву. Впровадження запропонованого комплексного підходу у діяльність дитячо-юнацьких спортивних шкіл, футбольних академій та клубів сприятиме ефективній ідентифікації перспективних гравців і дозволить враховувати їх індивідуальні психологічні особливості при відборі перспективних спортсменів на етапі попередньої базової підготовки.

Окремі компоненти дослідження можуть бути впроваджені у практику спортивного психолого-педагогічного супроводу, а також використані в освітньому процесі вищих навчальних закладів фізкультурного профілю для підготовки фахівців у галузі футболу, спортивної психології та теорії відбору в ігрових видах спорту. Дисертаційна робота має високий прикладний

потенціал і відповідає потребам сучасної футбольної практики у науково вивірених селекційних підходах.

Дискусійні положення та зауваження

Дисертаційна робота Романюка Максима Валентиновича виконана на високому науковому рівні, однак, як і будь-яке наукове дослідження, вона не позбавлена окремих дискусійних аспектів та положень, що потребують уточнення або подальшого розгляду:

1. Враховуючи динаміку психічного розвитку у дітей і підлітків, виникає питання щодо стабільності отриманих психологічних характеристик у часі та їхньої прогнозованості стосовно подальших спортивних досягнень. Було б доцільно окреслити часові рамки повторної оцінки або моніторингу.

2. Запропонований комплексний підхід має очевидну цінність, проте потребує адаптації до різних організаційних умов — наприклад, до регіональних ДЮСШ, де можуть бути обмежені кадрові та ресурсні можливості для проведення повноцінного тестування юних футболістів та подальшого аналізу отриманих даних.

3. У сучасних умовах активно розвиваються цифрові платформи для тестування й моніторингу стану спортсменів. Було б корисно розглянути можливості інтеграції психологічного блоку в цифрові селекційні системи для забезпечення автоматизації та оперативності обробки результатів.

4. Робота зосереджена на юнаках, що є логічним у контексті масовості чоловічого футболу. Проте з огляду на розвиток жіночого футболу в Україні та світі, актуальним стає питання адаптації комплексного підходу до особливостей відбору дівчат-футболісток.

Однак, надані зауваження не знижують загальної наукової цінності дисертаційної роботи, а, навпаки, відкривають перспективи для подальших досліджень.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Романюка Максима Валентиновича «Система відбору юних футболістів з урахуванням психологічних характеристик» є завершеним самостійним науковим

дослідженням, що має вагоме теоретичне і практичне значення. За змістом, актуальністю, рівнем обґрунтованості результатів, науковою новизною та практичною цінністю вона повністю відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, визначеним постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 №44 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», затвердженого Міністерством юстиції України 03.02.2017 за №155/30023, та може бути рекомендована до захисту на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 017 Фізична культура і спорт, а її автор Романюк Максим Валентинович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Офіційний опонент:

доктор наук з фізичного
виховання та спорту, професор,
професор кафедри футболу
Національного університету
фізичного виховання і спорту України

 Геннадій Лісенчук

Підпис Геннадія Лісенчука засвідчую.

Проректор з науково-педагогічної роботи
Національного університету фізичного
виховання і спорту України

Ольга Борисова